

Truels Damsgaard
Adm. direktør

Gen-editering er et nødvendigt værktøj i planteforædlingen

Gen-editering (GE) er en forædlingsteknik, der frembringer genetiske ændringer i en organisme, der kunne have været opstået i naturen og udnyttet ved traditionel forædling. Den nye metode er imidlertid langt mere præcis og effektiv, og man opnår en væsentlig tidsbesparelse sammenlignet med traditionel forædling.

Det lyder som en win-win situation, men problemet er blot, at vores dygtige planteforædlere ikke kan udnytte GE-værktøjet til at skabe nye og bedre sorter.

Siden EU-domstolens famøse afgørelse i 2018 står Europa over for det faktum, at GE er sidestillet med GMO, hvilket i praksis betyder, at det er så dyrt og langsommeligt at få godkendt nye sorter, at det kun er en håndfuld af de meget store internationale firmaer, der har råd til at bruge teknikken.

GE har potentialet til at blive anvendt bredt i planteforædlingen, både hos de store og de små virksomheder. Men den nuværende EU-lovgivning giver i praksis nogle enkelte store spillere monopol på at udnytte GE-teknikken, og mange potentielt interessante forædlingsprojekter bliver umuliggjort. Den udvikling kan ikke være i hverken Danmarks eller EU's interesse.

I Storbritannien er debatten om gen-editering blusset op, efter de er trådt ud af EU og frit kan lave deres egne reguleringer på området. Regeringen har iværksat en offentlig høring om GE i landbruget, der kan medføre, at lovgivningen omkring GMO fremover ikke vil omfatte GE eller andre teknikker, hvis resultater kan opnås med traditionel forædling.

I Frankrig blæser forandringens vinde også. Her har landbrugsministeren lagt afstand til, at GE lovgivningsmæssigt sidestilles med

GMO. EU-kommissionen har bestilt en videnskabelig evaluering af de nye forædlingsteknikker, der forventes at være klar senere på året.

I Danmark har GE-teknologien for længst fået opbakning af Etisk Råd, og hverken Danmarks Naturfredningsforening eller Økologisk Landsforening mener, at GE bør sidestilles med GMO. Det er på høje tid, at vores politikere tager et opgør med berøringsangsten over for de nye forædlingsteknikker og påtager sig at arbejde aktivt for, at EU gør det muligt for alle forædlingsvirksomheder at anvende GE-teknologien. Vi har brug for en saglig og vidensbaseret beslutningsproces, der kan fremskynde den lovgivningsmæssige diskussion om brugen af GE.

DLF er med i forskningsprojekter, hvor vi afprøver GE-teknikken, men som resten af EU er vi tilbageholdende med at investere for mange ressourcer i denne lovende forædlingsteknik.

Landbruget bliver mødt med politiske mål om at mindske klimabelastningen, reducere brugen af plantebeskyttelsesmidler og tabet af næringsstoffer, reducere anvendelsen af kunstgødning og øge andelen af økologisk dyrket landbrugsjord. Sådanne ambitiøse mål kan ikke opnås uden en målrettet og kontinuerlig indsats fra planteforædlings- og frøbranchen. Men planteforædling er en tidskrævende proces, og det tager let over 10 år at skabe en ny sort. Med GE vil vi kunne opnå det samme resultat meget hurtigere og med langt større præcision.

Hvis vi skal gøre en seriøs indsats for at nå klimamålene, har vi brug for GE og andre nye værktøjer til vores planteforædlere, så de kan drage nytte af værktøjernes store potentiale til gavn for os alle.

” Det er på høje tid at vores politikere tager et opgør med berøringsangsten over for de nye forædlingsteknikker ”